

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №4

Април 2018

Важно : Бюлетинът се издава в рамките на проект “*Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство*” – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По текущи оценки на САРА, засетите площи с пшеница за новата реколта възлизат на 1,12 млн.ха (по оперативни данни на МЗХГ – 1,13 млн.ха), ечемик – 138 хил.ха (МЗХГ - 116 хил.ха), рапица – 193 хил.ха (МЗХГ – 185 хил.ха).
- В момента закъснява чувствително засяването на пролетните култури, като по първи оценки на САРА ще бъдат засети 755 хил.ха – слънчоглед и 424 хил.ха – царевица. При слънчогледа ще се отбележи най-голямото свиване на площите, което ще бъде поне 6% спрямо миналата година.
- По първи оценки на САРА, добивите при есенниците ще бъдат на нива: пшеница – 4,86 т/ха, ечемик – 4,28 т/ха и рапица – 2,5 т/ха. По изчисления на JRC-Mars, добивите при тези култури ще бъдат: пшеница – 5,45 т/ха (+3% от 2017 год.), ечемик – 4,89 т/ха (+2% на годишна база) и рапица – 2,95 т/ха (+4% от 2017 г).
- Цените на ечемика в България в последните 2-3 месеца остават доста по-ниски отколкото на останалите пазари, където са съпоставими с пшеницата. Причините са в постепенното маргинализиране на производството, откъдето търгуването с ечемик се оскъпява.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- Текущите прогнози за производството на пшеница в света постепенно се подобряват и вече се оценява бъдещата реколта на 750 млн.т., само с 1% по-малко от 2017 г. Очакват се по-ниски добиви в Черноморския регион, като в Русия спада вероятно ще бъде с около 8-9%, но в останалите части на света се допуска увеличение от година по-рано.
- ФОВ цените на хлебна пшеница в момента от различни части на света са между 210-240 US\$/т и ще останат така до получаване на по-ясна картина за новата реколта. Добрата година за цената до тук, въпреки силната реколта бе високото търсене.
- Преобладаващата част от анализаторите очакват между 3-5% по-ниски цени на зърнените и маслодайни култури в света за новата реколта. Този сценарий се оценява с вероятност 60%. Расте песимистичният сценарий, където вероятността от 10-15% срив в цените се оценява на 30%.
- Лоши новини идват за реколтата на соя в Аржентина, където може да има срив с почти 1/3. Това ще намали световното производство на соя с 10 млн.т. Въпреки това цените се задържат ниски заради слабата търговия и неизвестностите около търговските спорове между САЩ и Китай.
- Има забавяне в търговията със соев шрот, което натиска цените до 440 US\$/т, но цената с доставка на слънчогледов шрот от Украйна се повишава до 240 US\$/т. Цената на шровете са определя най-вече от състоянието на животновъдството по света, където се очаква стабилно предлагане, което няма да позволи да има по-голямо намаление на цените на шрота.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	01.2018	02.2018	03.2018	04.2018*	05.2018*
Хлебна пшеница	289,40	284,65	287,39	290	290
Фуражна пшеница	270,02	271,12	274,01	275	275
Ечемик	254	254	254	255	260
Царевица	272,13	275,95	284,18	285	285
Слънчоглед**	552,50	552,50	555,33		

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	02.2018	03.2018	% изменение годишна база
Пшеница , евро/тон (Мексикански залив)	156,23	155,78	+8%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	104,55	106,11	+21%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	132,81	139,43	-6%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	645,73	640,41	-13%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с опасни климатични условия 1 март, 2018 г. – 20 април, 2018 г.

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, April 2018

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- По предварителни данни на Евростат в страната през 2017 г. са произведени около 159 хил.т домати, 55 хил.т краставици и 55 хил.т пипер. Впечатление прави рязкото увеличение на производството на домати, с 13% на годишна база, силен скок за последните 2-3 години.
- При пипера се забелязва силно редуциране на производството на годишна база с 23%, а при краставиците спад от 27%.
- Нивата на самозадоволяване в страната обаче не се подобряват осезаемо. През 2018 г. самозадоволяването с домати е 68%. За сравнение през 2007 г., процентът на самозадоволяване е бил 82%, отчитайки само официалния внос.
- При пипера, по прогнози на САРА, нивата на самозадоволяване през 2018 г. ще бъдат около 77%. През 2007 г., този процент е бил 87%.
- При краставиците, нивата на самозадоволяване през 2018 г. се очаква да бъдат около 89%. През 2007 г., този процент е бил 101%.
- Цените на едро през първото тримесечие на годината са по-ниски отколкото през миналата година, но остават сред най-високи от 2007 насам. Във второто тримесечие на година по оценки на САРА, цените на едро ще паднат с до 5% при домати и 55% при краставиците.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Албания и Македония, които по територия са по-малки от България поддържат високи позиции в зеленчукопроизводството и имат положителен търговски баланс. Македония, годишно има нетен търговски баланс от 70-80 млн.евро. Албания същевременно има неутрално търговско салдо в сектор "Плодове и зеленчуци", а през 2017 г. е произвела 280 хил.т. домати.
- В следващите седмици и месеци се очаква спад в цените на всички основни зеленчуци, не само в Европа, но и в други части на света, най-вече заради хубавото време.
- Потреблението на органични зеленчуци не зависи единствено от доходите на населението. Така например, Великобритания, Франция, Белгия имат съпоставими национален доход на домакинство, но при тях потреблението на биологични зеленчуци е между 2-5%. от цялото потребление. В Австрия и Швеция, делът на органичните зеленчуци е между 12-16%, при сходен национален доход.
- Вертикалното фермерство в зеленчукопроизводството се очаква да играе основна роля в десетилетието след 2030 година. То стъпва на специално отношение към околната среда и придържане към естествените условия за отглеждане на растенията. Очаква се да се възникне и такова маркетингово направление, подобно на "биологично производство", "честна търговия" и др., водено от вниманието на потребителите към тези теми.

Изкупни цени, лв./тон

	01.2018*	02.2018*	03.2018*	04.2018*	05.2018*
Домати	1,00	1,25	1,25	1,20	1,20
Краставици	1,50	1,80	1,80	1,50	1,20
Пипер	0,85	1,00	1,00	1,10	1,00

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	01.2018	02.2018	03.2018	04.2018*
Домати - оранжерийни	2,37	2,16	2,16	2,15
Домати - внос	1,66	1,7	1,7	1,82
Краставици - оранжерийни	2,61	3,43	3,43	3,1
Краставици - внос	1,89	2,61	2,61	2,73

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	01.2018	02.2018	03.2018	04.2018*
Домати	2,85	2,65	2,65	2,45
Краставици	3,05	3,8	3,8	3,13
Чушки (зелени)	2,8	2,8	2,8	

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Изкупната цена на домати през м.Април, 2018 г. в Турция е 0,51 US\$/кг., докато изкупните цени на мароканските домати към края на същия месец са 0,2 US\$/кг, по данни на www.tridge.com. Конкументните предимства на южните страни са именно в този сезон на годината, като през лятото европейските страни успяват да предложат достатъчно продукция на съизмерими цени.
- В момента изкупните цени на пипер от Турция са 0,4 US\$/кг, докато износните цени оттам са около 1,22 US\$/кг. Износът на пипер от Гърция е на цена от 1,47 US\$/кг. Очаква се износните цени на пипера от тези страни в следващите месеци до лятото да се понижат до 1-1,1 US\$/кг, като цените да паднат по-драстично след м.Юли.
- Производствените цени на краставици също варират, като в Турция – третият по големина производител, цените към края на м.Април, 2018 г са 0,38 US\$/кг, а в Полша, която вече е 11 в света по обем на производство - 0,36 US\$/кг.
- Придадената стойност в зеленчукопроизводството все повече ще се определя от качеството на продукцията. В анкетно проучване на McKinsey&Company сред 23 000 европейски потребители се посочва, че качеството на зеленчуците за тях е по-важно отколкото цената. Подобрието на качеството на продукцията не води до увеличение на разходите, а намалението на добивите се възнаграждава от по-добрите цени.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Производството на краве мляко в страната по оценки на САРА през 2018 г. ще достигне 1 млн.т, като изкупеното мляко в страната ще остане на нивата от предходната година около 570 хил.т. Отделно в страната ще бъдат внесени около 21 хил.т сухо мляко и 6 хил.т кондензат.
- Вносът на млечна суровина и готови млечни продукти ще съставлява около 29% от вътрешното потребление в страната през 2018 г. Около 65% от този внос се пада на млечната суровина.
- За февруари при производството на млечни продукти в страната най-значителен ръст спрямо същия месец на предходната година има при сиренето (31%), маслото (27%), пакетирано прясно мляко (18%) и сметана (18%).
- Текущите прогнози за изкупните цени на кравето мляко през 2018 г. са за 0,58 лв/кг. В следващите месеци цените ще продължат да падат с 7-8% в сравнение с началото на годината.
- През 2018 г. се очаква леко повишение на цените на киселото мляко и известно намаление при сирената и най-вече при маслата в сравнение с 2017 г. Киселото мляко може да достигне 2,2 лв/кг. а кравето саламурено сирене – 9,5 лв/кг в търговията на дребно.
- През 2017 г. са изнесени около 12 хил.т краве саламурено сирене и около 3,3 хил.т. – кашкавал. Отделно около 6 хил.т сирене и кашкавал от овче мляко е изнесено.

Развитие на млечната верига в света

- Производството и изкупеното мляко в глобален план от началото на година върви по-високо на годишна база. В ЕС се отчита около 3,5% повече преработено мляко, а в САЩ с 1,5% повече произведено мляко.
- Средните претеглени цени в ЕС през 2017 г. са около 0,35 евро/кг, а през 2018 г. може да прогнозираме цени между 0,31-0,32 евро/кг. По прогнози на USDA, изкупните цени за САЩ през 2018 г. са за около 0,35 US\$ /кг. През 2017 г., средната цена на сурово мляко в САЩ бе около 0,39 US\$ /кг.
- Цената на обезмасленото сухо мляко е с 25% под нивото от март предходната година и в момента продължава големия дисбаланс в наличностите на млечен протеин и мазнини на европейския пазар.

Актуална информация

- В края на миналата година е приет Регламент (ЕС) 2017/625 въвеждащ нови правила за биологичното производство, влизащ в сила от 1 януари 2021. Ще бъде наложен унифициран набор от правила, включително възможните изключения. Всички наименования указващи биологичното производство, ще се доказват както досега със сертификат.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	01.2018	02.2018	03.2018	04.2018*	05.2018*
България	62,66	61,22	59,77	59,00	57,00
ЕС (13)	65.54	63.58	61.41		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	01.2018	02.2018	03.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	273.82	267.95	257.4	-3.6	-26.5

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	01.2018	02.2018	03.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1832.00	1784.00	1760.00	-1.3	+46.7
ЕС (28)	868.39	905.5	946.62	+4.5	+15.2

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	01.2018	02.2018	03.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1099.00	1099.00	1073.00	-2.4	+6.3
ЕС (28)	620.00	631.7	639.56	+1.2	0.0

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Според прогноза на ЕК за 2018 се очаква ръст при изкупеното мляко от 1,4% и намаление на млечното стадо с 1% на годишна база. Производството ще варира значително през годината. Фактори, които ще влияят са използването на закупен фураж, студената пролет и забавеното развитие на биомасата, продължаващото подобрене на продуктивността. Очаква се нарастване на износа на млечни продукти от Съюза с 4% и силно вътрешно потребление с ръст от 0,9%.
- Очакванията за световен ръст на млекопроизводството през 2018 г. ще свалят цените, като очакванията са да няма сериозен срив. Търговските спорове между САЩ и Китай засега не засягат млечните продукти, като те могат да бъдат повлияни по косвен път, чрез отражение върху цените на фуражите и на месата.
- Възстановяване на китайското свиневъдство все още продължава, а намалението на цените на свинско месо там се отразява на цените на сухата суроватка, която се използва като храна в свиневъдството, но вероятността да последва по-голям срив в цените на млечния протеин не е голяма.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- През март, 2018 г., цените на свинското месо в България падат драстично по официални данни до 3043 лв/т. Това наподобява ситуацията от 2016 г., когато за първите 3-4 месеца цените у нас се задържаха ниски на фона на растящи цени в ЕС. В момента няма предпоставки за такъв драстичен спад в цените защото борсовите цени на свинското се задържат над очакваните средни цени за 2018 г.
- През 2017 г. е произведено около 71,3 хил.т. свинско месо в кланиците. Тези нива се очаква да се запазят и за 2018 г., което представлява около 40% повече отколкото е било производството за периода 2010-2015 г.
- През месец март цената на едро на говеждо и телешко месо се увеличи съществено, достигайки ръст от около 9% спрямо ценовото равнище от предходния месец. През 2018 г. по оценки на САРА се очаква средната цена на едро на говеждо месо да достигне 4400-4500 лв/т. Цената на дребно вероятно ще се повиши до 12,50 лв/кг.
- Процентът на самозадоволяване с говеждо и телешко месо в страната през 2018 г. се очаква да бъде в рамките на 58%. За сравнение при свинското месо, самозадоволяването е около 36%, а при пилешкото около 66%. По-високият процент на самозадоволяване при говеждото месо се дължи на произведеното и консумирано говеждо и телешко месо идващо директно от стопанствата. Около 28% от говеждото и телешко месо в официалните канали за търговия е българско.
- При основните меса – свинско и пилешко се наблюдава по-бърз темп на увеличение на вноса, отколкото на вътрешното производство. Самозадоволяването от 2007 г. намалява. В началото на членството в ЕС, при пилешкото месо то е било 91%, а при свинското – 58%.
- Увеличението при цените на пилешкото месо е по-слабо – с 3% на база предходния месец. Очаква се цените да се понижат до равнище 2850-2900 лв./кг кланично тегло, което се обуславя от прогнозираното нарастване на производството. Цените на пилешкото месо от началото на годината са на най-високите си нива от 2013 насам.

Важни събития през април 2018

- На проведеното през април, 2018 г. съвещания на Работната група по свиневодство към ЕК единодушно се заключи, че цените на свинско месо в следващите месеци в ЕС ще се понижат. Мненията за намалението варираха от 5-15%, най-вече заради спада на цените в Китай.
- БАБХ обяви влошена епидемиологична обстановка в страната, поради констатирани редица случаи на птичи грип във ферми за отглеждане на патици предимно в района на област Пловдив. Със Заповед от 17.04. е забранено провеждането на пазари и изложби на птици на територията на страната.

Цени, лв./тон кланично тегло

	01.2018	02.2018	03.2018	04.2018*	05.2018*
Говеждо и телешко месо	4192	4049	4413	4600	4700
Свинско месо	3624	3473	3043	3400	3300
Пилешко месо	3009	3061	3142	2900	2850
Агнешко месо	11017	11015	11693	-	-

*Прогнозни цени

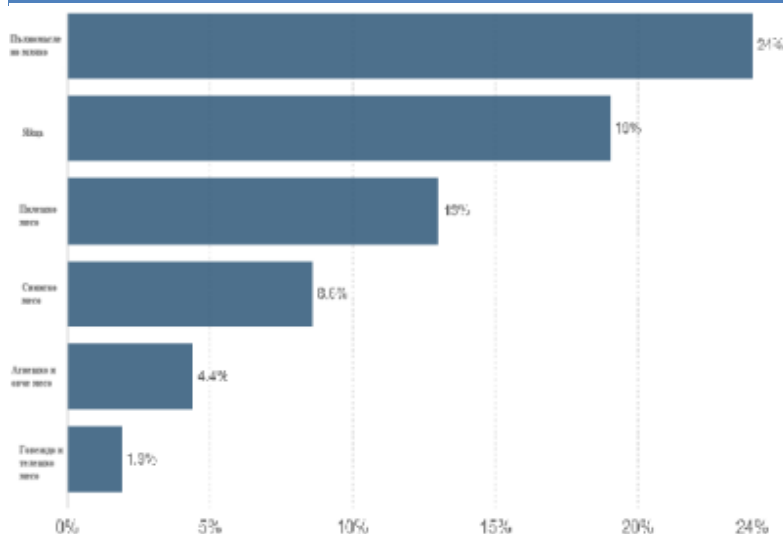
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Средната международна цена на агнешкото месо, изчислена за 2017 г. отбелязва най-голям ръст - с 26%, като се очаква увеличението да продължи и през 2018 г., поради растящото търсене в Китай. Средната цена на свинското месо се е увеличила с 10%, на птичето – с 8%, а на говеждото – с 6,3%.
- Според актуализираната прогноза на USDA, през 2018 г. се очаква увеличение на световния износ при всички видове месо. По данни на Bloomberg през 2018 г. консумацията на червено и бяло месо в САЩ ще достигне най-високите си нива за цялата история, достигайки 100 кг/ на човек.
- Експортът на свинско месо в глобален план се прогнозира да нарасне с 1%. Повишението на вносите мита в Китай за свинско месо от САЩ ще стимулира импорта от ЕС, но ефектът не се очаква да бъде голям.
- Прогнозира се световният износ на пилешкото месо да се увеличи с 2%, движен от растящото търсене най-вече в държави като Япония, Куба, Ангола и Ирак. Очакванията са производството в ЕС да се повиши слабо до 12 млн. тона, предназначено за задоволяване основно на потребителското търсене в държавите-членки.

Енергийна ефективност на усвояване на калориите от фуража при различните животински продукти

Източник: FAO

<https://ourworldindata.org/meat-and-seafood-production-consumption>

